

**2008 M. ISTORIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO
VERTINIMO INSTRUKCIJA / PROJEKTAS**
Pagrindinė sesija

ATSAKYMAI

Kiekvienas iš 1–25 klausimų vertinamas 1 tašku.

1 variantas

Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ats.	A	A	A	A	D	C	C	B	D	A

Nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ats.	A	A	A	B	D	C	C	D	B	B

Nr.	21	22	23	24	25
Ats.	B	D	A	B	C

2 variantas

Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ats.	A	A	C	D	A	A	D	C	B	A

Nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ats.	A	A	A	D	B	D	C	B	B	C

Nr.	21	22	23	24	25
Ats.	A	D	C	B	B

Užduoties II dalies klausimų atsakymuose mokinys teisingą atsakymą **gali suformuluoti savais žodžiais**. Ar atsakymo turinys yra teisingas, sprendžia egzamino užduoties vertintojai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
26	Vilsonas – JAV. Loidas Džordžas – Didžioji Britanija (Anglija). Klemanso – Prancūzija.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
27	Su vokiečiais nebuvo skaitomasi, sutartis jiems primesta. Tačiau Vokietija išplaukė nenukentėjusi ir liko pirmaeile valstybe.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
28	Tautų apsisprendimo teisę. Su „mažųjų“ tautų delegacijomis buvo retai tariamasi, jos nė karto negavo sprendimo teisės.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.
29	Žemėlapyje Lenkija turi būti pažymėta skaičiumi 1, Lietuva – 2, Latvija – 3, Estija – 4.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai žemėlapyje pažymėtos visos valstybės.
30	Teritorija – Rytų Prūsija. Valstybė – Vokietija.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
31	<p>Teritorija – Elzasas ir Lotaringija. (Nelaikyti klaida, jeigu bus paminėta tik viena teritorija.)</p> <p>Paaškinimas – ši teritorija (iki Prancūzijos – Prūsijos karo) priklausė Prancūzijai.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
32	<p>Teritorija – Klaipėdos kraštas. Valstybė – Lietuva.</p> <p>Organizavusi sukilimą, Lietuva prisijungė Klaipėdos kraštą.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodyta teritorija ir valstybė.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodyta teritorija ir valstybė bei nurodytas būdas, kaip ši teritorija atiteko nurodytai valstybei.</p>
33	<p>1. Rusijos delegacija nedalyvavo Konferencijoje, nes bolševikų valdžios nepripažino Vakarų valstybės. (Rusija buvo išstojusi iš karo.)</p> <p>2. Rusijos problemų sprendimas buvo atidedamas todėl, kad laukta pilietinio karo Rusijoje rezultatų.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
34	<p>Valstybės – Lenkijos ir Lietuvos.</p> <p>Paaškinimas Galimi atsakymai: Lietuva norėjo nepriklausomos valstybės, o Lenkija siekė bendros su Lietuva valstybės.</p> <p>Kilo konfliktas dėl Vilniaus ir Vilniaus krašto.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
35	<p>Pagrindinė mintis – Paryžiaus taikos konferencijos vadovai nuskriaudė ir pažemino Vokietiją.</p> <p>Pagrindimas Galimi atsakymai: Iš Vokietijos buvo atimtos teritorijos ir kolonijos; Priversta išmokėti reparacijas; Apribotas kariuomenės skaičius ir karinė ginkluotė; Vokietija buvo apkaltinta už karo sukėlimą.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai atskleista pagrindinė karikatūros mintis.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai atskleista pagrindinė karikatūros mintis ir teisingai paaškinta, nurodžius du istorinius pavyzdžius.</p>
36	<p>Panašumas – abiejų šaltinių autoriai parodo, kad „mažųjų“ valstybių galimybės buvo menkos, su jų interesais mažai buvo skaitomasi.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	<p>Skirtumas – šaltinio B autorius nepamini, kad „mažosios“ valstybės galėjo daryti įtaką Konferencijoje ir kažką laimėti, o šaltinio C autorius mini, kad „mažosios“ valstybės turėjo tam tikrų laimėjimų.</p>		<p>2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
37	<p>Galimi atsakymai: Lietuva buvo suprantama kaip Rusijos imperijos dalis.</p> <p>Lenkijos pretenzijos Lietuvai.</p> <p>Nepripažino oficialiai Lietuvos delegacijos.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
38	<p>Teigiami Galimi atsakymai: Tautų apsisprendimo teisės įgyvendinimas (susikūrė naujos valstybės); Demokratinio valdymo būdo diegimas; Tautų Sąjungos įkūrimas (tarptautinis bendradarbiavimas); Imperijų žlugimo pripažinimas; Stabdė bolševikinių (komunistinių) idėjų plitimą Europoje; Svarstė klausimus dėl pagalbos teikimo nukentėjusiems nuo karo.</p> <p>Neigiami Galimi atsakymai: Paliko neišspręstų teritorinių problemų; Vien tik Vokietijai buvo suversta kaltė dėl Pirmojo pasaulinio karo kilimo; Vokietijoje sukėlė revanšistines nuotaikas; Nesugebėjo Vokietijos ir Rusijos integruoti į kuriamą tarptautinių santykių sistemą.</p> <p>Paaiškinimas Mokinys, pasirinkęs vieną iš nurodytų padarinių, turi argumentuotai paaikinti jo svarbą tolimesnei Europos raidai.</p>	5	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.</p> <p>5 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti penki atsakymai.</p>
39	<p>Statusas – viduramžių miestai siekė būti savarankiški, turėti savivaldos (autonomijos) teises. Komuna. Magdeburgo teisė.</p> <p>Paaiškinimas Galimi atsakymai: Sukildami prieš senjorus; Išsipirkdami iš senjorų; Karaliai (valdovai, feodalai) suteikdavo privilegijas savarankiškai tvarkytis.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
40	<p>Ekonominė sąlyga – miestiečiai išsikovojo teises laisvai verstis ir prekiauti, nemokant mokesčių buvusiam senjorui.</p> <p>Paaiškinimas – kiekvienas miestas galėjo imtis prekybinės, gamybinės, piniginės veiklos ir taip turtėti, konkuruoti tarpusavyje.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
41	<p>Cechas – vienos amato šakos amatininkų susivienijimas.</p> <p>Kūrimo tikslai Galimi atsakymai:</p> <p>Užtikrinti gaminių kokybę;</p> <p>Ginant savo interesus, riboti konkurenciją;</p> <p>Apsaugoti amatininkų bendruomenės juridinius interesus.</p> <p>Darbo sąlygų reglamentavimas.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai apibrėžta cecho samprata arba teisingai išskirtas vienas cecho kūrimo tikslas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai apibrėžta cecho samprata ir teisingai išskirtas vienas cecho kūrimo tikslas arba teisingai išskirti du cecho kūrimo tikslai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriamai, kai teisingai apibrėžta cecho samprata ir teisingai išskirti du cecho kūrimo tikslai.</p>
42	<p>Galimi atsakymai:</p> <p>Ypatybė Apribojimai (draudimai) gaminant prekes. Reglamentacija.</p> <p>Paaiškinimas Trukdė plėsti gaminių apimtį ir įvairovę.</p> <p>Ypatybė Draudimas konkuruoti.</p> <p>Paaiškinimas Ribojo gamintojų verslumą (iniciatyvą), trukdė pritaikyti naujausius technikos išradimus.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodyta ypatybė.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodyta ypatybė ir ji teisingai paaiškinta.</p>
43	<p>Paskirtis Joje posėdžiavo miesto valdžia (savivalda).</p> <p>Paaiškinimas Miesto savivalda rinko miesto vadovą – merą, prisiekusiuosius.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
44	<p>Stilius Gotika.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	Paaiškinimas Smailios, briaunuotos arkos, vitražai, rozetės ir t. t.		2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.
45	Būdas Knygų spausdinimas. Technologinė naujovė Gutenbergas sugalvojo pritaikyti knygų spausdinimui surenkamą šriftą.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.
46	Kad užtikrintų savo teises ir nepriklausytų nuo didikų ar miesto valdžios, universitetai kūrė dėstytojų ir universitetų sąjungas (savivaldą, autonomiją, gildijų sistema).	1	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
47	Galimi atsakymai: Ypatybė Viena dėstomoji kalba. Paaiškinimas Tai buvo lotynų kalba, leidusi ir studentams ir dėstytojams mokytis ir mokyti bet kurioje Europos mokykloje. Ypatybė Mokymasis prasidėdavo nuo praeities autoritetų. (Scholastika.) Paaiškinimas Mokymas rėmėsi autoritetais (Šv. Raštu, Bažnyčios tėvų darbais, antikos filosofų Platono ir Aristotelio studijomis). Ypatybė Mokymas paremtas autoritetų tekstų skaitymu ir jų komentavimu. Paaiškinimas Toks mokymo būdas leido gilintis į tekstą ir jį interpretuoti, surasti prieštaravimus.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai nurodyta viena ypatybė ir ji paašškinta arba teisingai nurodytos dvi ypatybės. 2 taškai skiriami, kai teisingai nurodytos dvi ypatybės ir teisingai jos paašškintos.
48	Skirtumas Europos viduramžių miestai nebuvo pavaldūs centrinei politinei valdžiai, o Rytų (arabų) priklausė nuo valdovų. Paaiškinimas Viduramžių miestai egzistavo, kaip savarankiški centrai, o to nebuvo Rytų (arabų) miestuose (turėjo savo valdžią).	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.
49	Skirtumas Miestiečiai buvo asmeniškai laisvi, o valstiečiai (baudžiauninkai) priklausomi nuo senjorų.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	<p>Paaiškinimas Galimi atsakymai: Miestiečiai turėjo savo teismus, o valstiečiai priklausė nuo dvaro teisės (didžiausią teisinę galią turėjo senjoras); Valstietis negalėjo kilnotis iš vietos į vietą, ėjo lažą, mokėjo duoklę.</p>		<p>2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
50	<p>Pasiekimai Galimi atsakymai: Miestai; Savivalda; Knygų spausdinimas; Universitetai.</p> <p>Paaiškinimai Galimi atsakymai: Miestai, kaip savarankiški, turėję savivaldą centrai, kurių gyventojai buvo laisvi, skatino feodalinės luominės sistemos silpnėjimą; Klostėsi sąlygos dalyvauti didesniai skaičiui žmonių valdyme; Leidžiamos masiniu tiražu knygos atpigo, tad daugiau žmonių galėjo jas nusipirkti ir skaityti (žodinę kultūrą keitė knygine kultūra); Universitetai tapo mokslo centrais, ruošiantys ne tik dvasininkus bažnytinei tarnybai, bet ir pasauliečius, turinčius specialius gebėjimus (medicina, teisė ir t. t.). Taip pat iš universiteto auklėtinių formavosi intelektualų sluoksnis.</p>	3	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai išskiriamas vienas civilizacijos pasiekimas ir jis teisingai paaiškinimas arba teisingai išskiriami trys civilizacijos pasiekimai.</p> <p>2 taškai skiriamai, kai teisingai išskiriamai du civilizacijos pasiekimai ir jie teisingai paaiškinimai.</p> <p>3 taškai skiriamai, kai teisingai išskiriamai trys civilizacijos pasiekimas ir jie teisingai paaiškinimai.</p>
51	<p>Metai – 1794 m.</p> <p>Vadovas – Tadas Kosciuška.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
52	<p>Išorės priešas Maskoliai (Rusija).</p> <p>Paaiškinimas Galimi atsakymai: Išvyti Rusijos kariuomenę iš Abiejų Tautų</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai nurodytas vienas iš priešų ir pateiktas teisingas paaiškinimas arba teisingai nurodyti abu</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	Respublikos; Atgauti per I ir II padalijimus prarastas ATR žemes. Vidaus priešas Rusijos įtakai pasiduodantys ATR bajorai. Paaiškinimas Nes šie ATR bajorai pasisakė prieš Konstituciją ir įvykdytas Ketverių metų seimo reformas.		priešai. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodyti du priešai ir pateikti abu teisingi paaiškinimai.
53	Poniatovskis Karalius. Paaiškinimas Jis prisidėjo prie Targovicos konfederatų (prisidėjo prie prorusiškai nusiteikusių bajorų).	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.
54	Lietuva ir Lenkija iki prijungimo prie Rusijos buvo bendra valstybė ir bajorai nebuvo praradę istorinės atminties.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
55	Šaltinyje B caras reiškė viltį, kad bajorija nedalyvaus sukilime, o statistika rodo, kad dauguma sukilėlių sudarė bajorai.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
56	Galimi atsakymai: Vilniaus universiteto uždarymas; Lietuvos statuto uždraudimas; Sukilimo dalyvių trėmimai; Uždaryta dalis bažnyčių ir vienuolynų. Lenkiškų pradų naikinimas.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.
57	Socialinė-ekonominė Galimi atsakymai: Gyventojų plėšimas, administracinė prievarta; Nepasitenkinimas baudžiamos panaikinimo sąlygomis. Politinė Siekis atkurti Abiejų Tautų Respubliką (lietuvių tautai sugrąžinti teises).	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.
58	Galimi atsakymai: Uždrausta spauda lotyniškais rašmenimis; Vykdoma rusifikacija; Sukilėliai tremiami į Sibirą; Paskirta bajorams kontribucija; Uždarinėjamos katalikiškos bažnyčios ir vienuolynai, diegiama stačiatikybė; Privertė caro valdžią iš dalies pagerinti valstiečių socialines sąlygas. Kolonizacija.	3	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai. <i>3 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti trys atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	Rusiškų pradų atkūrimas.		
59	<p>1830-1831 m. Po šio sukilimo buvo uždarytas Vilniaus universitetas (1832 m.).</p> <p>1863-1864 m. Galimi atsakymai: Uždrausta spauda lotyniškais rašmenimis. Uždarytos lietuviškos mokyklos.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
60	<p>Socialinis sluoksnis Bajorai.</p> <p>Paiškinimas Galimi atsakymai: ATR bajorai išlaikė pilietinę savimonę; Rusijos imperijoje ATR bajorai prarado teises ir privilegijas.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
61	<p>Tikslas Lietuvos autonomija Rusijos sudėtyje.</p> <p>Politinė Galimi atsakymai: Suvienyti Lietuvos politinių partijų ir atskirų asmenų jėgas; Neiti tarnauti į Rusijos kariuomenę; Nelankyti rusiškų mokyklų; Streikuoti.</p> <p>Ekonominė Galimi atsakymai: Nemokėti jokių mokesčių; Uždarinėti monopolius; Streikuoti.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
62	<p>Skirtumas Didysis Vilniaus seimas reikalavo Lietuvos autonomijos, o per sukilimus siekta atkurti bendrą (nepriklausomą) valstybę su Lenkija.</p> <p>Priežastys Galimi atsakymai: Tautinis atgimimas; Modernių tautų formavimasis; Bajorai praranda politinę, socialinę įtaką visuomenėje; Iš valstiečių kilusi inteligentija pradeda vaidinti vis didesnę vaidmenį. 1905 m. Rusijos revoliucijos įtaka.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriamai, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>